

## ג'קי מצא: "במבט לאחור, צריך היה להגביל את הטבות המס"

**מצא, שניהל את רשות המסים ב-2006: "בהחלט יכול להיות שבמצב הנוכחי צריך להעלות את שיעורי המס המוטלים על החברות הגדולות במשק"**

חן מענית 18/7/13

"בהחלט יכול להיות כי במצב הנוכחי שבו המשק בגירעון, צריך להעלות את שיעורי המס המוטלים על החברות הגדולות במשק מכוח **חוק עידוד השקעות הון** ולתקן אותם. הדבר כבר החל להיעשות בתקציב המדינה. עם זאת, צריך להיזהר מאוד שלא ללכת לקיצוניות ולא לשפוך את התינוק עם המים" - כך אמר אתמול (ד') ל"גלובס" רו"ח **"הודה נסרדיש"**, מי שעמד בראש רשות המסים בשנים 2007-2011, במתגובה לנחשונים שפרסמו האוצר ורשות המסים על **הטבות המס** העצומות שניתנו לחברות הציבוריות, ובראשן טבע, באותן שנים. זאת, בעקבות **עתירת "גלובס"** לחשיפת המידע.

מהנתונים עולה כי בשנים 2006-2011 קיבלה ענקית התרופות הישראלית טבע ממדינת ישראל **הטבות מס** בהיקף של כ-11.8 מיליארד שקל, שהם כ-70% מסך ההטבות בגובה כ-16.8 מיליארד שקל, שקיבלו החברות הציבוריות הגדולות באותן שנים.

עוד עלה כי צ'ק פוינט קיבלה בשנים אלה הטבות מס בהיקף כולל של כ-1.65 מיליארד שקל; כיל קיבלה הטבות מס בהיקף כ-2.2 מיליארד שקל; אלביט מערכות קיבלה הטבות מס בהיקף של כ-404.7 מיליון שקל; בזן קיבלה הטבה חד-פעמית של 140 מיליון שקל ב-2006; וחברת רפאל קיבלה בשנים 2010-2011 הטבות מס בהיקף של כ-144.7 מיליון שקל.

### "לבחון את מכלול המס"

נסרדישי מברך על **כוננת האוצר** לבחון מחדש את סוגיית הטבות המס, והוא אף רומז כי אם שר האוצר, יאיר לפיד, יקים גוף מקצועי לבחינת הסוגייה, הוא לא יתנגד לקחת בו חלק.

"בעיניי, התהליך הכי נכון שצריך לקרות עכשיו הוא שקבוצת אנשי מקצוע תשב על המדונה ותבדוק את נושאי הטבות המס. אם תהיה אליי פנייה להשתתף בגוף הזה, אני אשקול את הנושא. חשוב לזכור כי האישורים לחברות ניתנו כהתחייבות חוזית, והגוף שיוקם יצטרך לבחון האם אפשר להפסיק אישורים שניתנו כהתחייבות חוזית".

- הטבות המס ניתנו ברובם המוחלט בתקופה שבה אתה עמדת בראש רשות המסים. האם במבט לאחור, אתה מבין את הביקורת הציבורית שגורסת כי מדובר בהטבות מוגזמות ומפלות שניתנות דווקא לתאגידים החזקים ביותר, בעוד שהעסקים הקטנים והבינוניים נאנקים תחת מחנק אשראי ושלשם מס מלא?

"במצב הכלכלי ששרר כאן בשנים האחרונות, המסלול של חלוקת ההטבות הללו לפי חוק עידוד השקעות הון היה מסלול טוב. כשבוחנים את הסוגייה, אסור לשכוח שהחברות הללו מעסיקות באופן ישיר או עקיף רבבות עובדים. אולי לא נגבה מהם כל מס החברות הישיר, אך צריך לזכור ולבדוק גם כמה המס שינוי מהעובדים - את מכלול המס.

"אני-אפשר להסתכל על זווית אחת בלבד, וגם ועדה שתקום תצטרך לבחון את מכלול המס. החברות שקיבלו את הטבות המס, קיבלו אותן על-פי חוק".

### חיסיון על החברות הפרטיות

- שופטת המחוזי בתל-אביב, ד"ר מיכל אגמון-גונן, קבעה כי האוצר ורשות המסים צריכים לפרסם גם את זהות החברות הפרטיות שקיבלו את הטבות המס הגבוהות ביותר מכוח חוק עידוד השקעות הון בשנים 2006-2012, אך באוצר וברשות החלטיו לערער על החלטתה לבית המשפט העליון. ממה הם כל-כך חוששים?

"אני חושב שרשות המסים חייבת הייתה לערער על כך, וכי אסור להסיר את החיסיון על הטבות המס לחברות הפרטיות. אם רשות המסים תחשוף את המידע לעיתון, מכובד ככל שיהיה, היא לא תקבל בעתיד את המידע מהחברות ולא תוכל להשתמש בו. המידע הזה הוא כלי העבודה של הרשות.

"לרשות המסים יש מידעים בכמות משמעותית בכל התחומים, כולל הכנסות והוצאות, ולא לשווא חיסיון מאוד חזק ומשמעותי על המידע הזה. חשיפת המידע על ההטבות שקיבלו החברות הפרטיות תגרום נזק גדול לרשות המסים בפעילותה היומיומית. מידע על הטבת מס של חברה מלמד על ההכנסה שלה והמחזורים והסודות המקצועיים של החברה. לכן, אסור לחשוף אותן, ובתי המשפט קיימו על הנושאים הללו דיונים רבים.

"חשיפת המידע על החברות הציבוריות היא דבר שונה, כי מדובר בחברות שקופות שכל רבעון מוציאות דוח, יש להן דירקטוריון ודוחות, שהם חייבים להוציא וכדומה".

- שופטת מחוזית מנוכדת נתנה **פסק דין** ארוך, מנומק ומקיף, שקובע כי זכות הציבור לדעת צריכה לגבור גם במקרה של החברות הפרטיות על האינטרסים שבסיסוד הטלת החיסיון על המידע.

"חלילה לי, כאזרח וכמנהל רשות המסים לשעבר, מלבקר את החלטות בתי המשפט. אבל יש במדינה זכות ערעור, ויש את הזכות לשכנע שלא ראוי ולא רצוי שרשות המסים תחשוף את המידע הזה, שמגיע רק אליה ושהיא שומרת עליו ומגינה עליו במנגנוני ההגנה הכי טובים".

### מצא: היקף מופרז

רו"ח **ג'קי מצא**, שניהל את רשות המסים ב-2006, השנה הראשונה שלגביה מתייחסים הנתונים בדבר הטבות המס שפורסמו שלשום (ג'), סבור כי היקף הטבות המס לחברות הגדולות היה מופרז.

לדבריו, "המסקנה שלי מהתמונה שעולה כעת היא שבחשיבה לאחור צריך היה להגביל את היקף הטבות המס שניתנות לחברות בתקרות. בעיניי, פסק הדין של אגמון-גונן יצר יותר שקיפות בהיקף הטבות המס ופורש מידע ועובדות שלא היו במודעות היומיומית של מקבלי ההחלטות באוצר, ברשות המסים ובתמ"ת.

"חשוב לי לומר שהתפיסה והמטרות של חוק עידוד השקעות הן נכונות, וצריך להמשיך איתן, אבל עוגת ההטבות צריכה להיות מחולקת באופן יותר שוויוני בין החברות. צריך להביא לפריסה יותר רחבה שלהן.

"אני חושב שמוסר-ההשכל העיקרי בסיפור הזה הוא שכמו שסופרים מענקים שניתנים, צריך למדוד גם את הטבות המס. שקל ששילמת שווה לשקל שלא גבית".

### "למדוד ולספור את היקף ההטבות"

- אתה מגן על העיקרון שעומד בבסיס החוק, לעודד השקעות הון ויזומה כלכלית, באופן שבו תינתן עדיפות לחדשנות ולפעילות באזורי פיתוח. איך זה מסתדר עם העובדה של 4- חברות, ובראשן טבע, מקבלות את כל 70% ההטבות?

"אולי הופתענו לטובה מכך שהיו מספר חברות, כמו טבע וצ'ק פוינט, שעשו פלאים, הגיעו לרווחים אדירים, והנגזרת מזה היא שההטבות שקיבלו הגיעו גם הן להיקף אדיר גם כן. לכן אני סבור כי החקיקה הייתה נכונה, אבל מה שחסר בה זה הגבלות של ההטבות. צריך ליצור נוסחאות קצת יותר מורכבות, שייצרו עידוד מתאים לחברה המתאימה ולא עידוד אינסופי. כפי שניתן בעבר.

"מה שלא קורה היום הוא חישוב של היקף ההטבות מדי שנה והתייחסות אליהן כאל חלק מהתקציב. זה לא קורה כי הטבות המס, להבדיל ממענקים, לא נמדדות כחלק מהתקציב בצורה שוטפת.

"מרגע שהמירו בתחילת שנות ה-90 את המענקים בהטבות המס, הפסיקו למדוד ולספור את היקף ההטבות. כשמדובר היה במענקים שהוצאו מהכיס, ידעו לספור, אבל כאשר מדובר באי-קבלת כסף, הסכומים בדרך של הקלות מס לא היו מחושבים מספיק".

- איך אתה מתייחס למקרה של טבע, שנהנית לאורך השנים מהטבות מס בשיעורים בלתי נתפסים כמעט.

"התמונה הפשטנית לנגד עינינו אומרת שטבע צריכה להפסיק ליהנות מהטבות. אבל צריך לזכור שטבע היא המסוג החברות שבאמת יכולה להמיר את הפעילות שלה בישראל בפעילות אחרת בעולם, והתמורות שמקבלים מטבע בארץ גם הן לא נמדדות (כפי שהטבות המס לא נמדדו).

"לצד הטבלה המדברת על ההטבות שקיבלה טבע, אין את הטבלה שמראה כיצד ההטבות הללו הביאו לצמיחה, לחיזוק הכלכלה ולפריפריה. עם זאת, אני בטוח שבהנהלת טבע שומעים את הקולות, ואיני חושב שהם יתנגדו לחשיבה מחדשת לגבי היקף ההטבות ויצירת תוקף שהוא מתיאם ורלוונטי לתקופה הנוכחית.

"אם הייתי יושב בהנהלת טבע, הייתי חושב איך אני מביא לכך שמותירים את ההטבות, אבל בצורה יותר פרופורציונלית. בסוף, התוצאה של כל החשיבה המחדשת צריכה להותיר חברות כמו טבע בישראל".

# לא רק טבע: ממיכל נגרין עד שטראוס - כולן משתתפות בחגיגה

## אבן קיסר שדותיים

## אביק מעבדות ביולוגיות

## אהבה - מעבדות ים המלח

## אורבוטק

## אורמת מערכת

## אינטל

## אי.סי.קי

## אלביט מערכות

## אלכס אוריגיןל

## אמדוקס ישראל

## אמריקאן קולני

## אוף ג'ירוסלם

## אסם השקעות

## אפריקה ישראל תעשיות

## בטר פלייס לאבס ישראל

## גיי.סי.אס

## ג'נרל מוטורוס ישראל

## דפוס בארי

## הפניקס חברה לביטוח

## ויסוצקי תעשיות מזון

## חוגלה־קימברלי

## חיפה כימיקלים

## טמפו - משקאות

## י.ב.מ ישראל

## יוניליוור ישראל מזון

## יקב רמת הגולן

## ישקר

## כימיקלים לישראל

## כתר אחזקות

## מחלבות יטבתה

## לומנים

## לוריאל ישראל

## לייבפרסון

## מארוול טכנולוגיות

## מבשלות בירה בינלאומיות

## מוטורולה

## מובילאיי טכנולוגיות

## מיטב־טק

## מיכל נגרין עיצובים

## מיטרוניקס

## מיקרון סמיקונדטור

## מיקרוסופט ישראל

## מכון אברהמסון

## מכתשים מפעלים כימיים

## מצפה הימים

## נגב קרמיקה

## נסטלה אר אנד די סנטר

## נייס־סיסטמס

## סבון של פעם תעשיות

## סודהסטרים תעשיות

## סיסקו סיסטמס ישראל

## סלקט

## סנדיסק ישראל

## סנו

## עוף טוב

## על בד - משואות יצחק

## פוקוס־ויזל

## פליפס מדיקל סיסטמס

## טכנולוגיות

## פרוטרום תעשיות

## פריגו ישראל פרמצבטיקה

## פריסקייל סמיקונדקטור

## פרסייס סופטוור סולושנס

## קואלקום ישראל

## קסטרו מודל

## רפאל מערכות לחימה

## מתקדמות

## שטראוס

## כ.צ.ט נוביס

## רדויזין

## תדיראן

## תעשייה אווירית